

login:

heslo:

V tejto chvíli prezera
stranku 0 registrovaných
užívateľov

Korzár

 Piatkové populudňajšie vydanie
večer
REDAKCIA
INZERCIA
SPRÁVA
KONTAKTUJTE REDAKCIU
ARCHÍV

Vyhľadavanie v archíve
Korzára - zadajte
kľúčové slovo /slová/ s
diakritikou:

DISKUSIA
PRÍLOHY

- pondelok:
**Šport pre
východniarov**

Slovenský prístroj letel na nórskej rakete

(rm)

V posledný januárový deň sa Slovensko opäť "pozrelo" do vesmíru, a to vďaka Košičanom. Z nórskeho arktického ostrova Andoya bola totiž vypustená vedecká sondážna raketa HotPay-2, na palube ktorej bol aj detektor energetických elektrónov PEEL, zhotovený v košickom Ústave experimentálnej fyziky SAV. Príprav na štart i samotného vypustenia rakety sa zúčastnil aj vedecký pracovník spomenutého ústavu Ing. Ján Baláž, PhD. Raketový projekt HotPay-2 je objektom širokej medzinárodnej spolupráce s účasťou popredných vedeckých pracovník z Nórska, Švédska, Fínska, Francúzska, Rakúska, USA, Veľkej Británie, Slovenska, Grécka a Bulharska. Objektom výskumu je atmosféra a ionosféra Zeme v arktických polárnych oblastiach, pričom sledovanie geofyzikálnych veličín vedeckými prístrojmi na palube rakety podporila aj sieť škandinávskych pozemných observatórií ALOMAR a EISCAT. Zaznamenané fyzikálne veličiny budú konfrontované aj s údajmi z viacerých vedeckých satelitov, obiehajúcich okolo Zeme.

Elektróny a polárna žiara

Raketa na balistickej trajektórii dosiahla výšku 381 kilometrov a dopadla do vôd severného Atlantiku asi 380 kilometrov severozápadne od ostrova Andoya. Vedecké a technické údaje z paluby rakety boli prijímané v reálnom čase rýchlou rádiotelemetrickou linkou. Slovenský prístroj PEEL (Precipitating Energetic Electrons at high Latitude) pracoval počas celého letu normálne a poskytol cenné vedecké údaje o energetických kozmických elektrónoch, ktoré prenikajú z magnetosféry do arktických oblastí pozdĺž siločiar geomagnetického poľa. Tieto elektróny významne prispievajú k početným fyzikálnym a chemickým procesom v atmosfére, čím sa významne podieľajú na tvorbe nášho životného prostredia. Takpovediac najpopulárnejším efektom kozmických elektrónov v arktickej atmosfére je polárna žiara. Raketový projekt HotPay-2 bol podporovaný Európskym šiestym rámcovým programom FP6-eARI. Vývoj detektora PEEL podporila slovenská Agentúra pre výskum a vývoj (zodpovedným riešiteľom príslušného projektu je prof. Ing. Karel Kudela, DrSc.) a podieľala sa na ňom aj Demokritova univerzita v gréckom Xanthi.

<http://www.cassovia.sk/korzar/archiv/clanok.php3?sub=6.2.2008/24846EN>